

М. М. Федорончук

Космополіти

КОСМОПОЛІТИ (від грец. *κοσμοπολίτης* – громадянин світу) – види, роди та інші таксономічні категорії рослин і тварин, поширені в усіх частинах земної кулі (відсутні лише на відносно обмежених територіях). Частота поширення зростає з підвищенням рангу таксона: часто космополітними є ряди (у тварин) і родини (у рослин). І навпаки, роди та види рідко бувають космополітними. Абсолютних К., які були б поширені в усіх придат. для життя областях від Арктики до Антарктиди, немає ні серед наземних, ні серед водних (мор.) організмів. Але чим ширша амплітуда таксона (виду чи ін. таксономіч. категорії), тим більшим може бути його ареал. К. є деякі гідробіонти внутр. водойм (річок, прісновод. озер) – види рдесників, ряски, з прибереж. рослин – очерет. Серед мор. тварин К. є дельфін сірий, косатка, кит довгорукий та ін. Великі космополітичні ареали з птахів утворюють скопа (немає в Новій Зеландії, Пд. Африці), сокіл-сапсан (немає в Пд. Америці). Загалом К. більше серед водних організмів, що пояснюють стабільнішими умовами середовища. К. є деякі бур'яни і рослини, які ростуть на смітниках, а також тварини, які живуть поряд з людиною (синантропи). У поширенні таких рослин, тварин і комах (кульбаба лікарська, грицики звичайні, талабан польовий, пацюк сірий, миша домашня, тарган рудий, муха кімнатна та ін.) велику роль відіграє людина. К. також називають прихильників [космополітизму](#).

Рекомендована література

1. Воронов А. Г. Биogeография с основами экологии. Москва, 1987;
2. Дідух Я. П., Плюта П. Г., Протопопова В. В. та ін. Екофлора України. Т. 1. К., 2000;
3. Второв П. П., Дроздов Н. Н. Биogeография. Москва, 2001.

Бібліографічний опис:

Космополіти / М. М. Федорончук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-3861>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).